

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Naboru, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 8. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto peti; poslanice, osmrtice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Ptošno-hranilnični račun št. 841.652.

Rusko-japonska vojna.

(Brzjavne vesti.)

Boji okolo Port Arturja.

TOKIO 7. (Reuterjev biro.) Iz opazovanj pred Port Arturjem se je pokazalo, da primanjkuje posadke moštva. Oblegovalna dela ob fortu Sungtušan in ob vztočnih fortih napredujejo naglo. Sodi se, da se v kratkem splošen nastop na trdnjavo, ki bo vapel. — Daa, ko se bo vršil ta splošni napad, se drži tajno.

TOKIO 7. Poveljnik armade pred Port Arturjem poroča, da so danes pričeli japonski oblegovalni topovi zopet vspešno obstreljevati ruske ladje, ki se nahajajo v pristanišču ter da to obstreljevanje traja dalje.

TOKIO 7. (Reuterjev biro.) Japonci so zasedli večerj grič Akasaka. Ruski križar »Bajan« se je pogreznil.

TOKIO 7. (Reuterjev biro.) Kakor je uradno objavljeno, se je v portarturskem pristanišču pogreznila oklopnača »Poltava«, »Retvizan« je pa močno poškodovan.

TOKIO 7. (Uradno.) Poveljnik oblegovalne armade pred Port Arturjem poroča: Naši pomorski topi so v času od 3. do 5. decembra obstreljevali vojne ladje, ki se nahajajo v pristanišču, od katerih so bile oklopnače »Pobjeda« in »Retvizan« navidezno večkrat zadete. Dne 5. decembra popoldne je japonska krogla zadela neko rusko zalogo amonitika južno od Pesegušana, ki je eksplodirala ter je gorela nad dve ur. Istega dne so naši težki topovi provzročili sovražnim ladijam znatno škodo, med temi »Poltava«, »katere se je eno uro valil gost dim. Naša oblegovalna dela proti Sungtušan in vztočnim fortom se nadaljujejo po noči in po dnevu. Dne 4. decembra smo v enem prikritem potu pred utrdbo Erlungšan upletili dva brzostrelna topova.

Ruske vojne ladje na potovanju.

TANGER 7. Ruski pomožni križar »Dniepr«, dva lovec torpedov ter transportna ladja »Ocean« so odpluli proti Alžirju.

Preklicana vest.

PETROGRAD 7. Poročila časopisov, da se je sklenilo odposlati v vztočno Azijo novo eskadro, niso resnična. To vprašanje se še pritrjuje v pomorskem uradu.

Japonska mobilizacija.

LONDON 7. »Daily Telegraph« so sporočili večerj iz Šangaja: V Tokiju je bila danes objavljena cesarska naredba, ki odreja organizacijo milice in d. broveljnih čet. V tej naredbi se pozivlja za vstop bivše častnike in moštvo.

PODLISTEK.

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O.-č.

VII.

Škof Pavel je izpregovoril:

— Bratje! Plemič! naročil sem vas sem za današnji dan, da se pogledamo z očesom v oko, da si odpremo srce. Odkar je umrl Ludovik, prevrača se svet, časa je polna, le še kapljice treba in — prekipe. Sveta tla so tu, kjer stojimo, vsakdo nas je tu močan podobno orjaku Anteju. Mlada žena je, ki sedi na prestolu, ki predstavlja veličanstvo krone, ali ne pregiblje žezla ona sama. Drži jo na vrhovi Jelisava, drži jo Niko Gorjanski. Postavil je pred se kraljico, da ga nikdo ne vidi. On vlada. Nikdo ne opazi njegove roke, ali vsakdo jo občuti. Kaže se oholim angeljem, ali je vreden, da je v raju? Bil sem v sveti deželi, na grobu Odršenika. Tam pred rakvo božjega sina zbral sem v svojem srcu nade, in ko me je benečanska ladja donesla preko valovja na

Premog za rusko brodovje.

LONDON 7. (Reuterjev biro.) Japonska je angleški vladi priobčila, da nemške ladje ukradejo v Cardiffu premog za rusko brodovje. Angleška vlada je prepovedala to manipulacijo ter stiša na vse načine, da varuje strogo nevtralnost.

Brzjavne vesti.

Gospodska zbornica.

DUNAJ 7. Po dovršenem dnevnem redu je zbornica sklenila sprejeti v nujno razpravo predlog kneza Schöenburga, da se namreč imenuje komisija 15 členov, ki naj se posvetuje o spremembi poslovnika državne zbornice. Utemeljuje svoj predlog je knez Schöenburg naglašal dolžnost gospodske zbornice, da pripomore za vzpostavljeno parlamentarnega reda, ker ni poslanska zbornica dala g'lede tega nikake inicijative. Govornik je omenjal, da parlament, v katerem razne stranke obstruirajo, že sedem let ne deluje. Isto se dogaja v nekaterih deželnih zborih.

Govornik je navedel velikih nalog države, ki čakajo rešitve, a vse zlo tiči v narodnih vprašanjih, katerih ne bo najbrž možno nikdar rešiti.

Predlog nima provokatorične tendence, namen mu je le odpraviti zlo, ker ima zbornica dolžnost čuvati nad ustavo. Gre se za obstoj države.

Predlog je bil soglasno vprejet ter izvoljena komisija.

Vojna ladja »Elizabeta«.

DUNAJ 7. Glasom brzjavne vesti je dospela vojna ladja »Elizabeta« v Šangaj, kjer ostane 4 dni.

Saški princ na Dunaju.

DUNAJ 7. Saški princ Ivan Jurij pride dne 12. t. m. zvečer iz Draždan, da prijavi cesarju obiskovalno nastop na prestol saškega kralja Friderika Avgusta. Na kolodvoru pozdravijo princeza cesar, nadvojvode in razni dostojanstveniki. Princ bo kakor gost cesarjev bival na dvoru. Dne 13. t. m. predpoludne bo cesar vsprejel princeza v avdijenci. Zvečer bo na dvoru gala-diner. Dne 14. t. m. odpotuje princ v Dražlane.

Srbska ministerska kriza.

BELIGRAD 7. Gruča se je dosedaj posrečilo sestaviti sledečo kabinetsko listo: Predsedstvo — Gručić; zunanje stvari — Pašić; notranje stvari — Protić; finance — Paču; uk — Andra Nikolč; vojno — general Putnik; in poljedelstvo — Radovanović. Težave so se glede portfeljev za pravosodje in javna dela, vendar je nade, da bo tekom tega dne sestavljeno novo ministertvo.

hrvatsko zemljo, mislil sem, da je blaga ženska roka potrgala traje in zasadila blago oljko. Ali, gorje, nade, ki sem jo donesel iz-pod Siona, izpuhtela je kakor rosa ob jutranjem solncu. Prvi korak noge mi je stopil na trd gol kamen, prvi pozdrav rojstnega kraja je bil vzdih trpečega ljudstva.

Očesa so videla, ušesa so čula. Kdor ne vidi ob zdravih očeh, greši; kdor ne čuje ob zdravih ušesih, greši; kdor ni izgubil jezika, a navlašč ostaja nem, greši. Gorjanski ne vidi, ne čuje, ne govori, on samo grabi in tlači. Gorjanski greši trikratno. Visoko se je povzpela na vrh, kjer gromovi grome; tam ne vidiš solz, ne čuješ joka. Po Ogrski, po Slavoniji, v Hrvatski in tam ob morju vrsti se pogorišče ob pogorišču, pada plemo za plemenom, siloviti ljudje si prisvajajo časti, kakor zverina kost, stara stalnost se povsodi ruši, vsakdo si izbira sodaika po svoji volji. Kronana mladenka hodi po deželi in baamha blago; kogar ni vkrotil njen usmev, tega kroti železna pest Gorjanskega. Vsaka tožba proti krivici, je — krivica. Ako molčiš, sumničijo te; če ga hvališ da neba, vele, da lažeš, ker se boje, da je tudi glav, ki mislijo, a misleča glava je strup za nasilstvo. Svoja duša, svoja glava je žaljenje veličan-

Finška.

HELSINGFORS 7. Včeraj je generalni guverner knez Obolenski v mali dvorani carske palače izročil podpredsedniku senata Landeru, ki je bil od carja imenovan maršalom deželnega zbora, maršalsko palico. Na to je bil zaprisežen Wuorenhelm kakor podmaršal. Luteranski nadškof iz Abo Johanson, je bil imenovan predsednikom duhovščine, škof iz Borgö, Roberg, pa podpredsednikom.

„Trst in Ljubljana“.

III.

Naše misli se koncentrujejo le na cilj. Nam je le do tega, da se uresniči vroča želja, za katero je manifestoval naš narod na impozanten način na vseh koncih in krajih, kjer-koli biva Slovencev rod. Nam je le do tega, da bo zadoščeno resnični veliki kulturni potrebi našega naroda, da pridemo do visoke učilnice, kjer bo mladina mogla vršiti svoje akademične studije: v materinem jeziku, mirno, neovirano, zavarovana pred vsakim proganjanjem valed narodnega sovražstva, varna pred vsakim žaljenjem lastnega narodnega čutstvovanja.

Na ta cilj so obrnene naše misli. Kako, po kakih poteh, s kakimi sredstvi, s pomočjo kakih »junktimov«: to prepuščamo rodoljubni skrbi in izkustvu onih činiteljev, katerim je narod poveril nalogo, da stoje na braniku njegovih kulturnih, etičnih, političnih in gospodarskih interesov.

Iz kratka: kar se dostaje vseučilišnega vprašanja se mi ne izrekamo za nikakov »junktim«.

In vendar nam je na srečo in pred očmi neki »junktim«! Vendar nam pravita srce in razum, da prilika, ki jo prinaša italijansko vseučilišnega vprašanje, ne bi smela ostati neizkoriščena za — slovenski živelj v emporiju ob morju Adrijanskem!!

Toda ta naš veklik, ki ga pošiljamo danes v slovenski svet, ima veljavo le pod gotovim pogojem. Bila je že večkrat prilika, da smo pozivali rojake svoje, osobito pa voditelje oficijelne politike naroda, naj sebi in nam enkrat dajo točen odgovor na vprašanje: ima-li pozicija na tržaškem ozemlju toliko veljave za vseskupno slovensko stvar, da je vredno, da jej vseskupna domovina posveča svojo skrb?!

Potem stojimo pred alternativno: ali je vredno, ali ni vredno?

Če ni vredno, če meni slovenski svet, da je odlomek naroda, ki skuša in se upira tu, da bi sebe in svojo narodno individualnost rešil in ohranil sebi in narodu, veja, ki veni in jej je usojeno, da usahne in zamre: potem postaja seveda apel brezpredmeten in voditelji stva. Gorjanski trpi samo eno misel, samo eno glavo — svojo. Ako se je katera druga izmed tisočev dvignila na svoje noge, Gorjanski jo peha s pestjo v kot. Kledeplazne duše so mu mile, ki so navajene zvijati se v prahu, ki samo poljubujejo rob obleke, katerim je tuja volja misel, katerim je tuja milost pravica, kledeplazne duše, ki se morajo vedno bati, ker niso nič. Ali ni tako? Tu stoji moj brat Ivan. Ko sem bil očiščel, bil je mačvanski ban, ko sem se pa povrnil, že ni bil več ban. Svoje misli je on, zato ga je Gorjanski odvrnil in je postavil Koroga, ker Korog samo sluša. Tu vam je stari Peter Sudar, še pred meseci slavonski ban. Bil je krotek in pravičen, stare žice. Gorjanski ga je odvrnil in nam postavil Stepka Haholta iz Lendve, berača, ki mu dvori razpadajo, ki bi mu podaril kruha; ali Stepko Lendavski molči in sluša. Tu vam je Mirko Lacković. Ti si bil hrvatski ban. Kdo te je odvrnil? Gorjanski. Kdo je postavil Tomka od sv. Jurja, poslušnega pohabljenca? Gorjanski. Tu vam je prijatelj moj Paližna, kateremu odtezajo oblast, ker jo noče zlorabljati.

(Pride še).

usod naroda morejo mirno vestjo abstrahirati od te pozicije in ukrepati dalje ter urejati svojo političsko taktiko brez vsacega obzira na tržaško pozicijo.

V nasprotnem slučaju pa veže slovenski svet in njega vodilne kroge velika dolžnost — tako velika, da bi storili velik greh, da, zločin na skupnosti narodovih interesov, ako bi zanemarili to dolžnost. Če menijo rojaki, da so tu angažirani toliki interesi — bodi narodno-politične, bodi nacionalno-ekonomične naravi — da je vredno posvečati vso skrb tej točki naše periferije: potem morajo slušati ta naš glas in ga uvaževati!

Aut — aut! Ali tako, ali tako! Za eno se moramo odločiti! In definitivno in hitro! Ugodne prilike se ne ponavljajo rade. Po našem mnenju se nudi sedaj ugodna prilika, ki jo je možno izkoristiti, da se slovenski živelj v tržaškem mestu podkrepi! Ali čas hiti in bi mogel odnesti priliko, ki se nam, ako jo zamudimo, povrne zopet enkrat morda še le tedaj, ko bo — prepozno.

Ali naj še le govorimo voditeljem naroda, s čim in kako bi mogli podkrepiti slovenski živelj v svetovnovarnem emporiju ob Adriji? Žaljevo bi bilo zanje, ako bi jim hoteli še-le razlagati in dokazovati to na dolgo in široko. Zato se omejamo na kratko konstatacijo prevažnega dejstva:

Najakutnejše naše vprašanje je — šola, ljudska šola. V šolski naši mizeriji je vzrok, da sicer čvrsti in relativno vzdržljivi naš slovenski živelj v Trstu, ne more in ne more priti do pravega razvoja in se povzpeti do tiste veljave, ki si jo mora priboriti, ako naj bo zanesljiv čuvár tistih velikih interesov na prevažni poziciji, kakor smo govorili poprej. Brez šole pademo, s šolo se vzdignemo!

Glas naš zveni torej tako-le: vsopredno s skrbjo za vspešno rešitev vseučilišnega vprašanja, naj deluje skrb naših zastopnikov za odpravo šolske mizerije, ki tišči tržaške Slovence ob tla in jim jemlje sopo!

To je tisti »junktim«, na katerega smo mislili gori: junktim med vseučilišnim vprašanjem in med hrepenenjem slovenskega življa v emporiju ob Adriji po naobrazbi na podlagi materinega jezika!

Učiteljski konvikt v Ljubljani.

Ob prihodu Božiču mine 10 let, odkar si je ustanovilo kranjsko učiteljsko »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«. V teku teh let si je že nabralo 20.000 K zgradbenega kapitala, tako, da prihaja povprečno na vsako leto 2000 K. Če upoštevamo žalostne razmere, ki v njih živi kranjsko učiteljsko, smemo reči, da je svota, ki si jo je učiteljsko takorekoč po krajcarjih pritr-galo, naravnost velikanška, prelep znak naše požrtvovalnosti in našega idealnega prizadevanja.

Temelj je torej položen!

Društveni odbor pa je sklenil, da razširi svoje delovanje tudi preko mej kranjske dežele, da si zgradi vse v »Zvezi« združeno učiteljsko svoj dom v Ljubljani in da pri-demo čimprej z združenimi močmi do zaželenega smotra. Ta namera se nam zdi tako lepa in plemenita, da jo priporočamo v najresnejše uvaževanje!

Naš skupni smoter je: Vse učiteljs-tvo vseh slovenskih pokrajin imej v Ljubljani svojo streho, kjer bo drugi dom njega sirotam in otrokom. To nam bodi glavno! Poleg tega bodo imela tamkaj svoj varen kot naša društva, ki reprezentujejo moč naše organizacije.

Do tega smotra pa ne pridemo samimi besedami, ampak je treba živahnega dela, mnogo žrtev in mnogo — denarjev. Ako združimo vse sile in napremo vse moči, je lahko mogoče, da bomo imeli po preteku drugega desetletja svoj »Učiteljski konvikt«, tako, da bomo obhajali petindvajsetletnico »Zaveze avstrijskih jugoslovenskih učiteljskih društev« v — lastnem domu!

Ta najlepši praznik svoje požrtvovalnosti bi še radi čakali. Potem bi bila naša naloga dovršena, in na tem mejniku našega prizadevanja in trudopolnega delovanja bi morale potem zastaviti mlajše in krepkejšie sile, da izvrše druga dela, ki nas še čakajo.

Težki so neprestani, hudi viharji dolgih let večnega boja in žrtvovanja. Še tako jake moči opešavajo, če se vedno izerpavajo, a ni zanje nadomestila in novih, okrepčujočih snovi. Naše sedanje učiteljstvo ne pozna od mora in počitka. Noč in dan je vpreženo v delo, ki srka njegove moči ter ubija njega psihično in fizično silo. Sedaj je zakipela do kulminacije naša tvorna moč. Več, nego sedaj, ne more delati učiteljstvo, živeče in trepeče v tako obupno žalostnih, vsako dostojno plačo poštenih delavcev ironizirajočih razmerah. Na nas pritiska najskrajnejša potreba izdatne samopomoči, da ne pecepamo od pomanjkanja v sramotno gabnega sistema, ki žene v propast naše šolstvo in nas in domovino!

Kakor hrast na gori, ki kljubuje viharjem, tako stoji naše učiteljstvo v vrtnicu političkih viharjev in birokratskih navalov. Toda temu hrastu so omajani korenin, ker ni zemlje okoli njih, da bi jim dajala tečne in zdrave hrane!

Najtežja skrb navdaja učitelja takrat, ko se ozira po svojih otrokih, ki ga prosijo kruha. Rad bi jim napravil življenje lepše in lažje nego je njegovo, življenje sužnja in neplačanega, vedno zaamehovanega, vedno zapostavljanega delavca. Kje ima danes učitelj zaslonbo? Celo šolske oblasti, ki bi ga morale ščititi, ne čuvajo njegovega žalostnega življenja in nimajo usmiljenja z njegovo izerpamo fizično močjo. In zato ima učitelj zaslonbo v samem sebi, v svoji organizaciji in v redkem številu pravih, požrtvovalnih svojih prijateljev.

(Pride še.)

Rusko-japonska vojna.

Trst, 7. decembra 1904.

Vojni načrt obeh nasprotnikov.

(Dopis iz strokovnjaškega peresa.)

V nastopnih izvajanjih hočem podati najprej kratko rekapitulacijo vojnih načrtov obeh nasprotnikov, a potem pridodati nekoliko pripomb, da tako dobé čitatelji kolikor možno jasen pregled o vojnem položaju obeh armad.

Veliko železniško razpotje Harbin-Vladivostok-Port-Artur in na koncih teh železniških rokavov, velikansko zasnovano moderne utrdbe Vladivostoka in Port-Arturja: to je prostor, na kateri so obrnjeni pogledi vsega sveta, ki umeva, ali ne umeva tršeče se operacije na kopnem. Pa naj je došlo z bojišča do sedaj in naj bo prihajalo dan na dan tudi odelj še toliko protislovnega: vojak mora znati razločevati možno od nemožnega! On mora na podlagi tega, kar se je res dogodilo, in neodvisno od novinskih poročil, ki vojakega lajka le mamijo, predvidjati z bistrim očesom: »kaj« namerujeta nasprotnika sedaj z gibanji — bojem — absolutnim mirom v velikem — relativnim mirom v velikem, in po čem bosta stremila v oddaljenem času. In čim smo pogodili cilje, ki jih imata oba sovražna si poveljnika, potem se moramo lotiti tudi vprašanja: »Kako« hočeta to doseči!

Kakor hitro smo o tem na jasnem, je tudi podan načrt za Josego namena. Vojni namen Japoncev je bil, kakor se zdi, po vrsti nastopni:

1. Uničenje ruske vztočno azijske flote pred prihodom baltiškega brodogaja;
2. Porušenje ruskih pristanišč v varstvo brodogaja v Port-Arturju in Vladivostoku, da ne bi baltiško brodogaje dobilo nikakega zavetja, ko pride v vztočno Azijo;
3. izkorenjenje pretežnega števila čet v Koreji in Mandžuriji v namen okupacije teh dežel, da bi z zaporednimi in naglo vrstedi se udarci vrgli rusko vojsko na kopnem nazaj preko Harbina do Bajkala in da bi isto, če le možno, uničili. S tem naj bi se vojna kolikor možno zavlačevala, da bi Japonci med tem pridobili Kitaj in Korejo kakor zaveznika, da bi ti državi vojaško organizirali in tako uprizorili boj vse rumene rase pod vodstvom Japonske proti Rusiji. Toraj boj kakih 500 milijonov žoltokozcev proti okrog 130 milijonov Rusov.

(Pride še.)

Vladivostoka eskadra.

Parizki »Matin« je dobil iz Petrograda vest, da je bilo odposlanih v Vladivostok pet podmorskih čolnov ter da jih odpošljejo še 25.

Rusi so zasedli Kirin.

Glasom neke vesti, došle iz Šangaja, je 150.000 Rusov zasedlo Kirin. Sodi se, da bodo marširali proti jugu ter skušali odbiti desno japonsko krilo, južno od reke Šaho. Kirin leži približno 400 kilometrov severovzhodno od Mukdena.

Japonska križarka »Adsuma« se je pogreznila.

»Ruskoje Slovo« poroča iz Vladivostoka, da je kapitan nekega parnika, dospela iz Šangaja, pripovedoval, da je japonska oklopna križarka »Adsuma« pri otokih Miaotao zadel na mino ter se pogreznila. »Adsuma« je bila spuščena v morje leta 1899, je imela 9500 tonelat ter je nosila 40 večih in manjših topov.

Eskadra admiralja Togo.

Iz Petrograda poročajo, da je dospela tjakaj iz Saseho (preko Čfu) vest, da Japonci naglo popravljajo svoje brodogaje. Oklopnačji »Mikasa« in »Asahi«, ki sta bili močno poškodovani, sta že popravljena ter sta zapustila dok. Istotako je tudi že popravljen del flotile torpedovk. Popravljanja so se neprestano vršila od meseca avgusta dalje po noči in po dnevi.

Vznenmirjenje na Japonskem radi prihoda baltiške flote.

Iz Tokija poročajo, da vlada na Japonskem čim dalje večje razburjenje radi ruske baltiške flote, ki se bliža azijskim vztočnim vodam. Časopisi zahtevajo, naj se ukrene vse potrebno za primeren vsprejem ruskega brodogaja. Glede armade v Mandžuriji vpoštevajo Japonci možnost, da utegne biti zveza Japonske s poluotokom Lisotong odrezana. Ob času, ko dospé brodogaje, se lahko pripeti, da se bodo morale čete v Mandžuriji več mesecev bojevati, ne da bi bile v zvezi z domovino. Japonski trgovski krogi predvidjajo, da bo ob prihodu baltiške eskadre poštni in pomorski promet za več časa prekinjen.

General Rennenkampff.

Glasom nekega poročila iz Mukdena, so Japonci skušali obiti generala Rennenkampffa. Isti jih je pa zvalil v zaselo, vsled česar so Japonci izgubili 1000 mož.

O položaju v Avstriji.

V »Fremdenblattu« priobčuje sedanji načelnik poljskega »Kola« članek o sedanji parlamentarni situaciji. Mimogredé bodi omenjeno, da gospod grof Dzieduszycki precej optimistično sodi o bodočem razvoju parlamentarnih stvari. On primerja zasedanje državnega zbora po novem letu dijaku, ki je med semestrom strašno len, ali ko se bliža odločilna ura, lotuje se učenja z vso vnamo, in položi srečno izpite. Tudi v poslanski zbornici pričakuje poljski grof, da se strezni, čim bo koledar kazal na junij ali na julij, ker nobena stranka da ne bo imela toliko poguma, da bi dopustila, da se zaključi državni zbor, ne da bi bil dal od sebe kaj pozitivnega dela.

Mi se nečemo spuščati v ugibanja, je-li in v koliko ta optimizem opravičen? Pač pa smo zapazili nekaj drugega zelo karakterističnega v izvajanjih grofa Dzieduszykega, nekaj, kar zelo ostro označuje, propadanje zmislja za ustavno življenje oziroma za one temeljne principe, na katerih stoji parlamentarno življenje v vseh deželah, kjer isto obstoji. Gospod grof hoče tolažiti Nemce in jih uveriti, da se jim ni ničesar bati v slučaju, da se Čehom omogoči dopuščanje rednega parlamentarnega delovanja. Tolaži pa jih s tem, da se jim ni treba bati, da bi se ustanovila prejšnja desnica, oziroma, da bi se Poljaki združili s Čehi v skupno parlamentarno tvorbo. Sedaj pa čujmo! Ker gospod grof istotako zagotavlja Čeha, da se jim ni bati, da bi se oni vezali z Nemci proti Čehom, ne moremo mi gospoda grofa umeti drugače, nego tako, da v bodoče sploh ne pride do večine v našem parlamentu. Torej brez večine! Temu nasproti pa stoji dejstvo, da zdravo parlamentarno življenje sploh ni možno drugače, nego da v parlamentu obstojita večina in manjšina, ki vršita vsaka svojo posebno in potrebno nalogo. Eno odločuje, druga kontrolira. To je absurdnostna viška: parlamentarno življenje hočajo sanirati s tem, da prisegajo, da ne postavijo fundamenta, na katerem edinih se more raz

vijati resnično parlamentarno življenje! Ali dejstvo, da se mora Nemce na tak način tolažiti, karakterizira te poslednje uprav drastično in dokazuje, kako je vse lažljivo na njih. Stebre ustave imenujejo oni same sebe, označuje se kakor poklicane predstavitelje moderne konstitucionalne države. V resnici pa se ničemer ne upirajo bolj, nego vrhnemu principu ustavnega življenja.

Sicer pa kažejo poročila z Dunaja, da takim zdravnikom ob postelji bolnega parlamentarizma ne cveto najlepše nade. Kriza traja dalje z vso ostroostjo. Čehi postajajo trdi. Gospod Körber jih hoče sicer pritiskati ob zid z alternativno: ali zbornica pooblasti vlado v najem posojila 69 milijonov (da se napolnijo državne blagajne) v katerem slučaju da vlada zbornici na razpolago 15 milijonov za bedne kraje; ali pa vlada ne dovoli niti te podpore! S to alternativno hoče Körber pritiskati Čeha ob zid. Ti poslednji pa so mu prekrizali tudi te račune, izjavivši, da se raje odpovedo rešeni podpori, nego da bi dopustili, da zbornica razpravlja o vladni predlogi za najetje posojila 69 milijonov. Kriza se poostruje izlasti tudi s tem, da so tudi Nemci nekako nevoljni in da tudi oni zahtevajo, naj se poprej pojasni razmerje med njimi in vlado, nego glasujejo za posojilo. Vlada pa potrebuje nujno denarje, in tako je ona tista, ki je — pritiskljena na zid. Parlamentarni barometer kaže torej zopet na obstrukcijo. Tako ostanejo vsa prizadevanja za saniranje parlamenta le goli circulus vitiosus, iz katerega ni in ne bo izhoda, dokler ne pride vlada, ki začne resolutno deliti — enako pravico za vse.

Drobne politične vesti.

Vatikan. Iz Rima poročajo, da se je papež Pij X. prehladil ter da ga močno boli vrat. Vendar je vsprejel pruskega princea Alberta; nadaljne avdijence so pa bile odpovedane.

Po mestu krožijo tudi govorice, da se vrše pogajanja v ta namen, da bi črnogorski knez Nikola obiskal papeža v Vatikanu. Od druge strani pa poročajo, da so ta pogajanja že prekinjena.

Bolgarski knez Ferdinand. — Kakor poročajo iz Sofije, je odpotoval bolgarski knez Ferdinand na svoja posestva na Ogiškem.

Shod francoskih škofov. Iz Pariza javljajo, da se je v nekem oadetnem katoliškem zavodu vršil shod francoskih škofov, na katerem je neki nedavno iz Rima došli prelat priobčil, da namerava imenovati papež komisijo, obstoječo iz dveh nadškofov in treh škofov, ki naj sezna o mnenjih francoskih škofov glede politike, izlasti glede odpovedi konkordata. Kardinala nadškofa iz Pariza in Rheimsa bosta v komisiji predsedovala.

Domače vesti.

V spomin. Včeraj zjutraj je umrla 19 letna Antonija Gombáč. Umrla je torej v najlepši dobi svojega mladega življenja.

Pred par leti je bila pokojnica pevka pevskega društva »Kolo«, a je morala opustiti petje radi slabega zdravja. Kakor vrli mladenki in hčerki narodne družine ključemo pokojnici: Vječnaja pamjat!

Pogreb bo v petek, dne 9. t. m. ob 2. in pol uri popoldne.

Dogodki v Riemanjih. Kakor nam poročajo iz Riemanj, se širi tamkaj govorica, da je gospod župnik na Katinari, ki je baje dosedaj hranil ključke riemanjske cerkve in farovža, iste doposlal gospodu učitelju v Riemanjih, a ta da se je branil vsprejeti jih rekaši, da naj se ključki izročijo pravemu gospodarju.

Kakor rečeno, to so govorice, ki utegnejo biti brez podlage. Če pa je vendar kaj na teh govoricah, pomenjalo bi to, da gospoda stoji pred tistim kardinalnim vprašanjem, na katero je »Edinost« neprestano opozarjala: kdo je gospodar, oziroma, je-li imel kdo pravico proti volji Riemanjcev zapirati cerkev. Tu se spominjamo, kako je svojedobno praška »Politik« zaklicala prizadetim faktorjem: zapirati je lahko, ali odpirati bo težko! In zdi se, kakor da se je jela vresničevati ta sentenca praškega lista: Gospoda meada res ne vedó, kdo in kako naj bi odpiral!

Vprašanje pa je sedaj, kdo bo hotel prevzemati? Znano dejstvo je, da se povodom, ko so cerkev zaprli, ni napravil

nikakov inventar. A sedaj se treba spomniti, da se je minolega meseca marca izvršila velika tatvina v riemanjski cerkvi. Zato navstaja vprašanje, ali ne bi čni ki bi sedaj prevzel cerkev, mogel priti v neprimliko, ali konkretnje rečeno: v sodno preiskavo, češ, da manjka to in to. Saj govore precesedni slučaji, da je možno kaj takega ob sedanjih razmerah!

Prizadeti faktorji bi morali že enkrat priti do poznanja, kako grozno so jo zavozili s svojim netaktnim postopanjem v riemanjski sferi!

Križevi pot za pridobitev domovinske pravice. Jaz podpisani sem bil uležil prošnjo za pridobitev domovinske pravice potom urada političnega društva »Edinost«. Prošnja je bila uložena na mestnem magistratu: v mesecu maju leta 1902. A ker je bila ista sestavljena na slovenskem jeziku, odbil jo je magistrat z motivacijo, da prošnja ni sestavljena v jeziku mestne delegacije, in so mi jo vrnil v decembru 1902. Obrnil sem se zopet do urada političnega društva »Edinost« in rekur je bil uležin 4. februarja 1903. Potem sem potrpečljivo čakal vse leto 1903. Začetkom leta 1904. pa sem šel zopet na magistrat povprašat, kako stoji stvar? Tam so mi rekli, da bo stvar kmalu povoljno rešena. Toda ta »kmalu« le ni hotel priti. Meseca junija sem bil šel na namestništvo, kjer je dotični namestnišveni svetovalec urgiral na magistrat rešitev moje stvari. (Št. namestništva je 3377, magistrata 10286).

In moja stvar — še danes ni rešena. Vprašati moram, ali je res ni nobene moči, ki bi mogla priti magistratu do živga? Ali nima namestništvo prav nič besede na magistratu? Skoro bo dve leti, odkar so bili moji papirji predloženi namestništvu, a danes niti ne vem, kje so!! Takov križevi pot imamo mi Slovenci, ko iščemo to, kar nam zagotavlja zakon! In kaka dvojna mera se rabi tu v Trstu! Jaz poznam neko vdovo, Neslovenko. Tej so bili prinesli kar v hišo, ne da bi bila zahtevala in se je celo branila vsprejeti. Mi Slovenci pa prosimo in prosimo, lazimo na magistrat, z magistrata na namestništvo, od tu zopet na magistrat — res, pravi križevi pot je to — in potem zopet čakamo in čakamo, dokler nismo končno srečno — nič pričakali!!

Jasnost, princ Hohenlohe, naj bi obrnil nekoliko svoje pozornosti čudnemu postopanju, ki se ob vprašanju dovoljevanja domovinske pravice prakticira na tržaškem magistratu in na — c. k. namestništvu!

Ivan Zabrič,
ulica Molin a vento št. 5.

Ne obrekujte! Minolo leto se je bilo zgodilo v Mariboru, da je mojster Fran Derwaschek udaril svojega uslužbenca Gabrijela Mačeka tako silno, da mu je poškodoval ušesno mrenico. Radi tega je bil mojster obsojen v trimesečno ječo in v poplačanje odškodnine v znesku 3000 K. Letos pa je neki Anton Franzl širil govorice, da mu je Maček priznal, da se je sam poškodoval na ušesu. Vsled tega je oblast uvela sodno preiskavo proti Mačeku zaradi krivega pričanja pred sodiščem. Na razpravi, ki se je vršila dne 3. t. m., pa se je izkazalo, da je Franzl širil neresnico, da je torej obrekoval Mačeka in da je krivo izpovedal pred sodnikom. Zato je bil Franzl obsojen na 6 mesecev težke ječe radi hudodelstva obrekovanja in krivega pričanja.

Narednemu občinstvu govori zadnja »Domovina« med drugimi tudi te-le resnične besede:

Občinstvo ne sme le pričakovati in tirjati, ampak mora tudi dejanski pomagati in podpirati! Slovenske razmere niso take, da bi si časopis, tem manje pa krajevni list, mogel sam in na svoje stroške oskrbovati gradivo, obsezaajoče ves narod in vso deželo. Kdor premišljuje to, pride sam do prepričanja, da opravlja zelo koristno narodno delo, ako z duševnim sotrudištvom podpira narodno časopisje in je krepki z gmotno podporo.

Vsaki izobraženi Slovenec bi se moral odločiti, da si sam naroči svoje politično glasilo, ne pa, da obljudei kraji s sto in sto prebivaleci le v svojih bralnih društvih vzdržujejo le po en izvod lista in mislijo, da s tem že dovolj podpirajo narodno časopisje in da morejo za to že bogve kaj zahtevati od istega.

Naša puškarska obrt. (Zvršetak.) Ker nisem bil v Borovljah že več let, a se, kakor rodod koroški Slovenec, sosebeno zanimam za

Primerno božično darilo:
 Bled in Belopeško jezero.

MALA OZNANIŁA

ULICA CASERMA št. 6
PRODAJALNICA manufakturne
in drobnarij, bombaževine, fuštanja, izgotov-
ljenega perila, krp itd. itd.
vse po najnižjih cenah.
Ivan Visintini.

Dijamanti za rezati

od K 1-80, 2-40, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 30
ima nad 10-000 v zalogi **Angelj Casagrande.**
Portici di Chiozza 1 - Telefon 994.
Pošilja se tudi posamezne komade na povzetje.

Narodni kolek je
vdobiti pri upravi
„Edinost“ —

Ticijan Salvatore
ornam. kamnoseški mojster
DELA VNICA
spominskih kamnov —
— marmorza pohištvo
Trst ul. Farneto 37

Na Najvišje povelje Njegov. ces. kr. apostol. Veličanstva

XXXVI. c. k. državna loterija

Za denarna loterija, ki je edina v Avstriji postavno dovoljena, obsega skupno 18.435 dobitkov v gotovini 512.989 kron.

Glavni dobitek znaša 200.000 kron v gotovini

Srečkanje se bo vršilo nepreklicno dne 15. decembra 1904. **Srečka stane 4 krole**

Srečke se vdobivajo pri oddelku za državne loterije, DUNAJ, III., Vordere Zollamtsstrasse št. 7, v loterijskih kolekcijah, tobakarnah, davkarjih, poštnih, brozajvnih in železniških postajah ter menjalnica. — **Igralni red se daje kupovalcem brezplačno.**

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od g. kr. direktije loterijskih dohodkov oddelak državnih loterij.

Fran Macorig
trgovina z jestvinami
ul. Barriera vecchia 38
Zaloga sladkorja, kave,
riža, raznega žita, moke
in otrobov. Vino v bu-
teljkah, mineralna voda.
Specijaliteta tu inoz. te-
stnenine, surovo in ku-
hano maslo.

Za bolne na želodcu.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, nezako prebavljanje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že iziza več let preskušeno. To zdravilo je

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

S pravočasno porabi zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kuli. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: **glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem**, kateri se pri **dolgotrajnih** (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjuje se čisto že po enkratnem pitju tega vina in nje neprijetne posledice kakor: **stiskanje, ščipanje, bitje srca, nepanje** in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih živec (**haemorrhoidične bolečine**), odstranjuje se s zeliščnim vinom hitro in voljno. **Zeliščno vino** odpravlja vsako neprebravo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse škodljive tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje

Pri popolnem pomankanju **volje do jedi**, pod **nerozvoznem zbezanjem in otožnostjo** kakor tudi pogosti **glavoboli in nespanje** provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. **Zeliščno vino** podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, pospešuje in izboljšuje trvanje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.

To dokazujejo mnogestevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenihah po f. 3.— in 4.— v lekarnah v Trstu, Škedenju, Miljah, Kopru, Sežani, Trzinu, Ronkah, Fiumicelu, Ogleju, Gradežu, Izoli, Piranu, Pazinu, Buzetu, Postojni, Vipavi, Ajdovščini, Gorici, Gradiscu ob Soči, Korurinu, Romansu, Camplungu, Cervinjanu, Umagu, Bujah, Vizinadi, Montoni, Lovranu, Opatiji, Veloskem, Reki, Bakarju, Susaku, Cabarju, Ribnici, Vrhniku, Idriji, Kanalnu, Cedadu, Vidmu, Morlejanu, Palmanovi, Leticani, Portogruaru, Vodnjanu, Pulju, Labinju, Cresu, Cemomblju, Metliki, Novemestu, Trebnjem, Ljutju, Ljubljani, Kanniku, Škofjiloki, Kranju, Tolmju, Iarcentu, Stanjelju, Codroipo, St. Vidu ob Taglientu, Pordenone, Motta di Livenza, Treviso, Lošinju, Arbe, Novi, Cirkevica, Ogulin, Vrbovsko, Karlovac, Jaska, Samobor, Brežce, Krško, Podčetrtek, Pregrada, Rogatec, Celje, Piliberk, Radovljica, Trzin, Tivzi, Rigolato, Pieve di Cadore, Serarolo, Longarone, Belluno, Conegliano, Padova, Chioggia, Rovigo, Pago, Zadar; itd. kakor tudi v lekarnah vseh drugih večjih ali manjših krajev Istre, Dalmacije, cele Avstro-Ogrske in sosednjih deželah.

Tudi pošiljajo lekarne v Trstu 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahteva naj se izrečno
Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Podružnica v Celovcu.
Kupuje in prodaja

199 vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih
obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
P. 200 vse drugače k vsakemu krebanju.

Polno vplačani akcijski kapital **€ 1,000.000**

Zamenjava in eskomptuje
izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale
_____ kupons. _____

Daje predujme na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurzn!
 ===== izgubi =====

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Bakampi in ikasoo memo

Всего на пароходе.

Podružnica v Spljetu

Denarne vloge vsprejema

Promet s čeki in nakaznicami.